

УПОВНОВАЖЕНИЙ
Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008, тел. (044) 298-70-33, E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua

**Голові Ярмолинецької селищної
ради Ярмолинецького району
Хмельницької області**

Андрію ШУТЯКУ

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

*(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини»)*

Статтею 3 Конституції України визначено, що людина, її життя і здоров'я є найвищою соціальною цінністю.

Права і свободи людини і громадянина закріплено у Розділі II Конституції України та відповідно до статті 22 Основного Закону України не є вичерпними, гарантуються і не можуть бути скасовані.

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина, метою якого є:

захист прав і свобод людини і громадянина, проголошених Конституцією України, законами України та міжнародними договорами України;

додержання та повага до прав і свобод людини і громадянина у відносинах, що виникають між юридичними особами публічного та приватного права, а також фізичними особами, які перебувають на території України, у випадках, передбачених окремим законом;

запобігання порушенням прав і свобод людини і громадянина або сприяння їх поновленню;

сприяння приведенню законодавства України про права і свободи людини і громадянина у відповідність до Конституції України, міжнародних стандартів у цій сфері.

З метою реалізації зазначених вище норм законодавства України 18 січня 2024 року працівниками Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради

України з прав людини разом із експертом проєкту Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні «Зміцнення інституційної спроможності системи захисту прав дитини шляхом проведення моніторингу ситуації з дітьми» здійснено моніторинг стану додержання прав та інтересів дітей на території Ярмолинецької територіальної громади в умовах воєнного стану службою у справах дітей Ярмолинецької селищної ради Ярмолинецького району Хмельницької області (далі – Служба).

Відповідно до Положення про службу у справах дітей Ярмолинецької селищної ради, затвердженого рішенням Ярмолинецької селищної ради від 26.01.2021 № 6, Служба є виконавчим органом Ярмолинецької міської ради, має статус юридичної особи, підзвітна та підконтрольна Ярмолинецькому селищному голові.

Основним напрямком діяльності Служби є вирішення питань соціального захисту дітей, здійснення заходів щодо захисту прав, свобод і законних інтересів дітей Ярмолинецької територіальної громади.

Згідно із Порядком ведення особової справи дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, затвердженим наказом Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 18.11.2008 № 4591, визначено, що служба у справах дітей за місцем походження дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, формує на кожну таку дитину особову справу, яка складається з двох частин, кожна з яких формується в окрему папку.

Номери обох частин особової справи повинні відповідати обліковому номеру дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, в єдиному електронному банку даних про дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, і сім'ї потенційних усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів. На обкладинці кожної частини зазначається номер справи, прізвище, ім'я, по батькові дитини, дата народження дитини та дата заведення справи. На зворотньому боці обкладинки міститься опис документів, що знаходяться в справі.

При вивченні особових справ дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, з'ясовано, що вони оформлені всупереч вимогам законодавства, ведуться родинними групами (одна особова справа на декількох дітей), відсутні документи, передбачені нормативно-правовими актами.

Також книги та журнали, ведення яких передбачено законодавством України, ведуться з порушенням вимог законодавства.

Отже, Службою не забезпечено виконання вимог законодавства, а саме наказу Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 18.11.2008 № 4591 «Про затвердження Порядку ведення особової справи дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, та форми індивідуального плану соціального захисту дитини, яка опинилася у складних життєвих обставинах, дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування», Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом

прав дитини, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 № 866 (зі змінами), Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 585 (зі змінами).

Відповідно до пункту 14 Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 № 866 (зі змінами), після взяття дитини на первинний облік служба у справах дітей разом із працівниками уповноважених суб'єктів, до компетенції яких належить питання надання послуг дітям і сім'ям і забезпечення захисту їх прав, складає індивідуальний план соціального захисту дитини, залишеної без батьківського піклування, дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування (далі – індивідуальний план), за формою, затвердженою Мінсоцполітики, який затверджується комісією з питань захисту прав дитини. Поряд з цим зазначена комісія відповідно до покладених на неї завдань затверджує індивідуальний план, який складається членами міждисциплінарної команди із числа органів державної влади та органів місцевого самоврядування, зокрема служби у справах дітей, структурних підрозділів районних, районних у м. Києві та Севастополі держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад, сільських, селищних рад об'єднаних територіальних громад з питань освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення, уповноважених підрозділів органів Національної поліції, контролю виконання уповноваженими суб'єктами заходів цього плану відповідно до їх компетенції, забезпечує його перегляд та коригування.

Суб'єкти, які є виконавцями індивідуального плану, зобов'язані щокварталу (або на вимогу) надавати службі у справах дітей звіт про стан його виконання в межах своїх повноважень.

Однак індивідуальні плани складено не за встановленою формою, за змістом подібні, потреби дітей не враховуються, відсутні підписи членів міждисциплінарної команди, виконавці індивідуального плану не дотримуються норм законодавства. Також відсутня інформація щодо координації роботи з вказаною категорією дітей, зокрема, між Службою та центром соціальних служб.

Крім того, відсутня інформація про здійснення органами опіки та піклування роботи з батьками дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Вказане свідчить про порушення прав дітей на належний захист з боку держави та отримання відповідних соціальних послуг, що передбачено Порядком провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 № 866 (зі змінами), Порядком забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які

постраждали від жорстокого поводження, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 585 (зі змінами).

Законодавство України покладає на органи опіки та піклування обов'язок щодо здійснення контролю за дотриманням батьками та особами, які їх замінюють, житлових і майнових прав дітей. Саме органи опіки та піклування провадять діяльність із захисту особистих, майнових та житлових прав дітей.

Безпосереднє ведення справ та координація діяльності стосовно захисту прав дітей, зокрема дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, покладаються на служби у справах дітей.

Служба у справах дітей за місцем знаходження майна дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, складає опис майна, веде облік нерухомого майна дітей вказаної категорії та забезпечує його збереження.

У разі коли в дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, відсутнє житло, яке належить їй на праві власності (користування), або повернення до нього неможливе, після досягнення дитиною 16-річного віку служба у справах дітей за місцем походження або проживання дитини чи за місцем походження або проживання дитини чи за місцем обліку такої дитини як внутрішньо переміщеної особи з урахуванням її бажання подає органу опіки та піклування документи дитини, необхідні для взяття її на облік громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і на соціальний квартирний облік.

Натомість під час моніторингового візиту з'ясовано, що діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, які досягли 16-річного віку, вчасно не зараховуються на квартирний облік, Служба не здійснює контроль за дотриманням житлових прав дітей громади.

Також з'ясовано, що в особових справах відсутні документи, які підтверджують право власності дитини на майно, його опис. Також відсутня інформація про стягнення аліментів та їхня сплата.

Зазначене свідчить про порушення житлових та майнових прав дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, передбачених, зокрема, статтею 39 Житлового кодексу України, статтями 3, 4 Конвенції ООН про права дитини, законів України «Про охорону дитинства», «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 № 866 (зі змінами).

На підставі викладеного та з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина та недопущення їх у подальшому, керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ВИМАГАЮ:

1. Розглянути подання та невідкладно вжити заходів реагування з метою усунення виявлених порушень, здійснити заходи, спрямовані на забезпечення захисту законних прав та інтересів дітей Ярмолинецької територіальної громади, зокрема, дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

2. Вжити заходів реагування щодо притягнення до відповідальності начальника служби у справах дітей Ярмолинецької селищної ради Лісовського О. М. за неналежне виконання службових обов'язків.

3. Про результати розгляду подання та вжиті заходи повідомити мене у місячний строк.

4. Звертаю увагу, що відмова органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, їх посадових і службових осіб від співпраці, а також умисне приховування або надання неправдивих даних, будь-яке незаконне втручання в діяльність Уповноваженого з метою протидії передбачають відповідальність згідно з чинним законодавством.

Додаток: Звіт за результатами моніторингового візиту до служби у справах дітей Ярмолинецької селищної ради Хмельницької області

**Уповноважений Верховної Ради
України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Тетяна Ліхійська, 299 74 08

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав
людини
№1382.2/24/48.2 від 08.02.2024
КЕП: Лубінець Д. В. 08.02.2024 16:28
5FB77F7B650371D0400000E88D010044560300